

Najaar 2019 in de kijker

- **Daguitstap naar Nederland**, zaterdag 31 augustus, 7.30 – 19 uur
- **Montmartre X**, zondag 1 september, 13 – 18 uur
- **Beeldig Hof ter Saksen 15 met gids**, zondag 8 september, 14.30 uur
- **Sapmobiel**, zaterdag 14 september, 8 – 17 uur VOORAF RESERVEREN
- **Zomersnoei fruitbomen: praktijk**, zaterdag 14 september, 14 – 17 uur
- **Expo 'Hof ter Saksen in beeld'**, zaterdag en zondag 5-6 en 12-13 oktober, 14 – 18 uur
- **Natuurexpo 'Onder dak'**, zondag 6 – zondag 27 oktober, zondag van 14 – 18 uur, woensdag van 14 – 17 uur
- **Workshop, je eigen vleermuiskast**, zondag 6 oktober, 14 – 17 uur
- **Begeleid bezoek natuurexpo, zondag 13 oktober**, 14.30 en 15.30 uur
- **Boomsorten, houtsoorten en hun toepassing**, zaterdag 19 oktober, 14 – 16 uur
- **Lip-en schermbloemigen: twee sterk gekruide families**, woensdag 23 oktober, 20 uur
- **Voor elke tuin een geschikte kip**, vrijdag 25 oktober, 20 uur
- **Sint-Maarten in Hof ter Saksen**, vrijdag 8 november, 18 uur
- **Voorstelling tuinenreis Normandië II**, donderdag 21 november, 20 uur
- **Plantenfamilies en hun eetbare kinderen**, donderdag 28 november, 20 uur
- **Natuur en natuurparken Costa Rica**, donderdag 12 december, 20 uur
- **Cursus bosgids Waasland**, januari – december 2020
- **Natuurtochten**, zondagen 15 september, 13 oktober, 10 november, 8 december 2019 en 12 januari 2020
- **Brief van Simon**

**Tuincafeteria open op zon- en feestdagen, 14 – 18 uur
woensdag (ism De Bron en De Stroom), 14 – 18 uur
tot oktober 2019**

CURSUSSEN EN VOORDRACHTEN

Zomersnoei fruitbomen: praktijk

zaterdag 14 september 2019, 14 - 17 uur

Traditioneel worden de fruitbomen in de wintermaanden gesnoeid, in ieder geval de appelbomen en de perelaars. De (grotere) pruimen-, en kersenbomen worden per definitie al in de zomer gesnoeid om besmetting met de voor deze bomen dodelijke schimmelziekte loodglans of gommen te vermijden. Uit onderzoek blijkt dat ook voor de appel- en perelaars de snoei in de zomermaanden, periode half juli tot half september, overwogen kan worden. Sterker zelfs, zomersnoei biedt een hoop voordelen.

- *Organisatie: Hortus ter Saksen vzw i.s.m. VELT-Waasland en Nationale Boomgaardenstichting*
- *Lesgever: Jan Van Bogaert*
- *Plaats: binnenkoer hoeve Hof ter Saksen, Hof ter Saksendreef 2, 9120 Beveren, parking naast Zandstraat 167, 9120 Beveren*
- *Inschrijven noodzakelijk via marc.temmermans@telenet.be, T 03 776 86 89 of M 0473 57 55 32 voor 9 september 2019*
- *Deelname: 10 euro, incl. digitale info en drankje, 8 euro voor VELT-leden, NBS-leden en werkende leden Hortus ter Saksen vzw*

Boomsorten, houtsoorten en hun toepassing

zaterdag 19 oktober, 14 – 16 uur

In deze interactieve les, in het park van Hof ter Saksen, leer je heel wat bij over de link tussen bomen en de mogelijke toepassingen met hun hout. Welke houtsoort is waarvoor geschikt, zowel in huis als in de tuin? Wat zijn spinthout en kernhout? Wat kan je in de tuin meer doen met een geveld boom dan er brandhout en hakselhout van maken? Je leert ook een aantal houtsoorten herkennen. Leuk om na de les realisaties in hout te kunnen linken aan een levende boomsoort in je omgeving.

- *Organisatie: Hortus ter Saksen vzw i.s.m. Velt Waasland*
- *Lesgever: Joris De Winter*
- *Plaats: hoevegebouw Hof ter Saksen, Hof ter Saksendreef 2, 9120 Beveren, parking naast Zandstraat 167, 9120 Beveren*
- *Deelname: 5 euro, VELT-leden en werkende leden Hortus ter Saksen vzw betalen 3 euro*

Lip- en schermbloemigen: twee sterke gekruide families

woensdag 23 oktober 2019,, 20 uur

De leden van de lip- en schermbloemigen kun je vrij gemakkelijk onderscheiden van andere planten, want ze hebben heel typische kenmerken. De ene hebben een onder- en bovenlip, een vierkante stengel en tegenoverstaande bladeren en de andere holle stengels, grote bladscheden en vijftallige bloemen in samengestelde schermen. Toch is er hier en daar nog wat verwarring mogelijk. De voordrachtgever vertelt je waar de valkuilen zitten. Hij laat je ook kennismaken met talloze voorbeelden in ons land, in de rest van Europa en in onze tuinen en waar je best op let om de soorten te onderscheiden. Beide families zijn rijk aan etherische oliën. Daarom treffen we er zo veel keukenkruiden en geurplanten in aan die we wat grondiger exploreren.

- *Organisatie: Hortus ter Saksen vzw*
- *Lesgever: Dirk De Roose*
- *Plaats: hoevegebouw Hof ter Saksen, Hof ter Saksendreef 2, 9120 Beveren, parking naast Zandstraat 167, 9120 Beveren*
- *Deelname: 5 euro*

Voor elke tuin een geschikte kip

vrijdag 25 oktober 2019, 20 – 22 uur

Kippen zijn bijzonder nuttige diertjes voor je huis en tuin. Ze verwerken je groente-, tuin- en keukenafval en ze zorgen bovendien voor lekkere eitjes. Maar hoe houd je op een gezonde manier kippen en hoeveel plaats heb je daarvoor nodig? Welk kippenras is het meest geschikt voor jouw situatie? Een antwoord op deze vragen – én meer – krijg je in deze interactieve lezing. Johan Deblaere is auteur van het kippenboek van Velt. Er is tijd voorzien om je vragen te stellen.

- *Organisatie: Hortus ter Saksen vzw i.s.m. Velt Waasland*
- *Lesgever: Johan Deblaere*
- *Plaats: hoevegebouw Hof ter Saksen, Hof ter Saksendreef 2, 9120 Beveren, parking naast Zandstraat 167, 9120 Beveren*
- *Deelname: 5 euro, VELT-leden en werkende leden Hortus ter Saksen vzw betalen 3 euro*

Plantenfamilies en hun eetbare kinderen

donderdag 28 november 2019, 20 uur

Vele van onze groenten, akkergewassen en kruiden komen uit een relatief beperkt aantal families. Vaak stellen ze daarom dezelfde eisen aan hun culturomstandigheden, maar lang niet altijd.

Verwante planten zijn meestal gevoelig voor dezelfde ziekten en plagen en dat is belangrijk als je vruchtwisseling plant. Meestal kun je hulpmiddelen en teelttechnieken die voor één soort gelden ook toepassen op aanverwante soorten. De plaag bij aardappelen en tomaten bijvoorbeeld is precies dezelfde. Daarom is het belangrijk om verwantschappen te leren kennen. Of misschien doe je het alleen omdat je het interessant vindt?

We maken kennis met de voornaamste families die onze voedselgewassen voortbrengen en misschien ontdek je wel verrassende verwantschappen. Wist je dat *Brassica oleracea* aan de oorsprong ligt van zowel bloemkool, kabuiskool, spruitjes als koolrabi? Of dat witloof en cichorei van dezelfde plant afstammen en zeer nauw verwant zijn met andijvie? Dat *Allium* een zeer gevarieerd geslacht is dat naast look, ui en prei ook talloze siergewassen bevat? En ken je het verschil tussen tarwe, gerst en rogge?

- *Organisatie: Hortus ter Saksen vzw*
- *Lesgever: Dirk De Roose*
- *Plaats: hoevegebouw Hof ter Saksen, Hof ter Saksendreef 2, 9120 Beveren, parking naast Zandstraat 167, 9120 Beveren*
- *Deelname: 5 euro*

Natuur en natuurparken van Costa Rica

donderdag 12 december 2019, 20 – 22 uur

Het Midden-Amerikaanse land Costa Rica ligt tussen Nicaragua en Panama en wordt in het oosten begrensd door de Caribische Zee en in het westen door de Stille Oceaan. Het is een van de mooiste plekken op aarde. Bergketens en bossen domineren het land, dat doorsneden wordt door vruchtbare dalen en geflankeerd door mooie stranden en de zee. De grote aantrekkingskracht van het land is zijn onvoorstelbare rijkdom aan fauna en flora, beschermd

door heel veel nationale parken, wildreservaten en heel wat particuliere natuurgebieden.

De bergketen die het land van het noordwesten tot het zuidoosten doorsnijdt, samen met de vruchtbare vulkanische bodem, dragen bij tot de zeer rijke verscheidenheid aan biotopen, vegetatielagen en klimaatzones. Men onderscheidt er twaalf biotopen verspreid over acht vegetatiezones. Naast het regenwoud, het nevelwoud en het tropisch droogwoud, zijn er ook mangrovewouden en moeraslandschappen, met daartussen nog tal van overgangszones. Costa Rica herbergt meer diersoorten dan heel Europa samen. Zes van de acht nog bestaande zeeschildpadsoorten kiezen de stranden van Costa Rica om hun eieren te leggen. Het land telt ongeveer 850 vogelsoorten, waaronder de mythische quetzal en de harpij. Het aantal plantensoorten ligt boven de 12000. Van de orchideeën alleen al zijn er 1200 verschillende soorten bekend. Het aantal geregistreerde boomsoorten bedraagt ongeveer 1300. Bijna dagelijks worden door biologen nieuwe ontdekkingen gedaan. Vijfentwintig procent van de landoppervlakte bestaat uit nationale parken, wild- en woudreservaten, biologische reservaten of indianenreservaten met een bijzondere beschermingsstatus.

Onze reis gaat van het nationaal park van de vulkaan Irazú op 3432 m hoogte naar het bergregenwoud van het Tapantí NP. Vandaar gaat het naar de Caribische natuurgebieden zoals Cahuita NP en Tortuguero, waar zich de moerasgebieden en mangrovebossen bevinden. Vervolgens bezoeken we terug in het binnenland het Arenal NP met zijn primair regenwoud. Nadien gaat de reis naar het noordwesten met het tropisch droogwoud van Rincón de la Viega. In het NP van Palo Verde gaan we op fotojacht om de talrijke wetlandvogels te spotten. In het Monteverde Cloud Forest zijn naast de ontelbare soorten bomen met hun rijke epiphytenbegroeiing, veel kolibries en de zeldzame quetzal te zien. Daarna volgen Corcovado NP en Chirripó NP, telkens met hun eigen specifieke fauna en flora.

- o *Organisatie: Hortus ter Saksen vzw*
- o *Spreker: François Seghers, coisseghers@gmail.com*
- o *Plaats: hoevegebouw Hof ter Saksen, Hof ter Saksendreef 2, 9120 Beveren, parking naast Zandstraat 167, 9120 Beveren*

- o *Deelname: gratis*

Cursus bosgids 2020

januari – december 2020

De cursus bosgids bestaat uit 20 activiteiten, meestal op zaterdagvoormiddag. De helft van de activiteiten geven een theoretische basis en de andere helft is op locatie en als het nodig is 's ochtends, 's avonds of een enkele keer een hele dag. De cursus dekt zowat alle aspecten van het bos, gaande van het ontstaan, over bosgemeenschappen, bosbeheer, bosbeleid en de verschillende groepen organismen die we in het bos aantreffen. We richten ons in de eerste plaats op het Waasland, maar waar nodig wijken we ook uit naar de rijkste bossen van Vlaanderen. Topsprekers als Martin Hermy, Paul Van den Bremt, Hans Vermeulen en Paul Stryckers hebben hun medewerking al toegezegd en ook veel lokale specialisten.

Data: zaterdagen 25 januari; 1, 8 en 15 februari; 7, 21 en 28 maart; 25 april; 9 en 16 mei; 5 en 20 juni; 5, 19 en 26 september; 17 en 24 oktober; 14 en 28 november; 12 december 2020

- o *Organisatie: NatuurpuntCVN-Waasland i.s.m. Hortus ter Saksen vzw*
- o *Info: T 03 771 49 24 of dirk.de.roose@scarlet.be. Brochure wordt opgestuurd na aanvraag bij Dirk De Roose.*
- o *Plaats: theorie in het hoevegebouw Hof ter Saksen, Hof ter Saksendreef 2, 9120 Beveren, parking naast Zandstraat 167, 9120 Beveren, praktijk op diverse locaties*
- o *Deelname: 160 euro, 144 euro voor leden natuurpunt*
- o *Inschrijven: <https://www.natuurpunt.be/agenda/cursus-bosgids-waasland-36461>*

IN EN OM HOF TER SAKSEN

Sapmobiël

zaterdag 14 september, 8 – 17 uur

Vandaag is de sapmobiël van Frederic Lerouge op post. Wie meer dan 75 kg eigen fruit heeft, kan langskomen om het te laten persen tot een natuurtroebel sap in een box.

RESERVEREN NOODZAKELIJK.

- o *Organisatie: Hortus ter Saksen vzw i.s.m. Frederic Lerouge*

- *Info: info@appelperslerouge.be*
- *Plaats: parking Hof ter Saksen, Hof ter Saksendreef 2, 9120 Beveren, parking naast Zandstraat 167, 9120 Beveren*
- *Reservatie: contacteer vooraf info@appelperslerouge.be voor de prijs en voor het uur dat jij mag komen met je fruit.*

Begeleid bezoek Beeldig Hof ter Saksen, Panic in Saksen Park

zondag 8 september 2019, 14.30 uur

EXPO Panic in Saksen park, zie tentoonstellingen

- *Organisatie: dienst natuurontwikkeling NEC Hof ter Saksen i.s.m. dienst toerisme gemeente Beveren*
- *Info: T 03 750 18 72 of natuurontwikkeling@beveren.be*
- *Plaats: binnenkoer hoeve Hof ter Saksen, Hof ter Saksendreef 2, 9120 Beveren*
- *Gratis*

Workshop: je eigen vleermuiskast

zondag 6 oktober 2019, 14 – 17 uur

Naar aanleiding van de natuurexpo 'Onder dak', knutselen we ook een dak. Maak je eigen vleermuiskast en help de vleermuis aan nestlocatie. Zolang de voorraad strekt.

- *Organisatie: dienst natuurontwikkeling NEC Hof ter Saksen*
- *Info: T 03 750 18 72 of natuurontwikkeling@beveren.be*
- *Plaats: kasteel Hof ter Saksen, Hof ter Saksendreef 1, 9120 Beveren*
- *Gratis*

Begeleid bezoek natuurexpo 'Onder dak'

zondag 13 oktober 2019, 14.30 uur én 15.30 uur

Natuurexpo 'Onder dak', zie tentoonstellingen

- *Organisatie: dienst natuurontwikkeling NEC Hof ter Saksen*
- *Info: T 03 750 18 72 of natuurontwikkeling@beveren.be*
- *Plaats: kasteel Hof ter Saksen, Hof ter Saksendreef 1, 9120 Beveren*
- *Gratis*

Sint-Maarten in Hof ter Saksen

vrijdag 8 november 2019, vanaf 18 uur

Tijdens dit Sint-Maartenfeest wordt Hof ter Saksen ondergedompeld in een magische sfeer met vuur en licht. Ontdek het verhaal van Sint-Maarten met vuurshows, vertellingen, muziek en nog veel meer in en rond het sfeervol verlichte kasteel.

- *Organisatie: gemeente Beveren i.s.m. Beverse verenigingen*
- *Info: erik.apers@beveren.be, T 03 750 16 29, M 0478 88 84 02*
- *Plaats: Hof ter Saksen, Hof ter Saksendreef, 9120 Beveren*

TENTOONSTELLINGEN

Montmartre X

zondag 1 september 2019, 13 - 18 uur

Kunstenaars van allerlei pluimage, schilders, tekenaars, beeldhouwers, grafici en fotografen die zin hebben om hun werk naar het grote publiek te brengen, zien we graag tegemoet op Montmartre X. Kunst Montmartre vzw organiseert in samenwerking met de gemeente Beveren voor de 10de keer Montmartre in Hof ter Saksen. Zoals voorgaande jaren zal Montmartre een evenement worden voor alle leeftijden, hoewel, dit jaar net iets anders omwille van het jubileum. Ambiance wordt verzekerd door talentvolle individuele musici, muziekgroepen en gratis kindergrime.

- *Organisatie: Kunst Montmartre vzw i.s.m. gemeente Beveren*
- *Info: Lut De Baere, voorzitter Kunst Montmartre vzw, ludeba@skynet.be of M 0476 97 05 89*
- *Plaats: park Hof ter Saksen, Hof ter Saksendreef, 9120 Beveren*
- *Inschrijven als standhouder via www.kunstmontmartre.be of Lut De Baere, Alice Nahonlaan 7, 9120 Melsele of ludeba@skynet.be of M 0476 97 05 89*
- *Standhouders betalen voor een standplaats van 5 m bij 5 m, 5 euro en voorzien zelf tent, parasol, zeil of andere attributen om werken ten toon te stellen. Voor de bruikleen van een tafel en 4 stoelen wordt 5 euro borg aangerekend*
- *Gratis voor bezoekers*

Beeldig Hof ter Saksen 15 Panic in Saksen Park

Nog tot zondag 29 september 2019,
dagelijks van 10 – 20 uur

Journalist, publicist en stichter van het kunsttijdschrift 'H ART' Marc Ruyters selecteerde als curator acht kunstenaars om aan deze editie deel te nemen: Nicolas Baeyens, Vaast Colson, Anton Cotteleer, Athar Jaber, Jan Marechal, Nadia Naveau, Denie Put en Bart Van Dijck. Kom eens langs en ontdek deze 15de openluchtbiënnale voor beeldende kunst.

- o *Organisatie: CC ter Vesten i.s.m. NEC Hof ter Saksen en technische diensten gemeente Beveren*
- o *Info: christl.van.den.broucke@beveren.be of T 03 750 10 03*
- o *Plaats: park Hof ter Saksen, Hof ter Saksendreef, 9120 Beveren*
- o *Gratis*

Expo “Hof ter Saksen in beeld”

zaterdag 5 en zondag 6 oktober, 14 – 18 uur

zaterdag 12 en zondag 13 oktober, 14 – 18 uur

Deze expo is een organisatie van de Koninklijke Beverse fotoclub, een groep met voornamelijk Beverse amateurfotografen. Foto's van alles wat met het domein Hof ter Saksen te maken heeft over de jaren heen, zullen te zien zijn.

- o *Organisatie: Koninklijke Beverse fotoclub*
- o *Info: Roger Van Vossel, T: 03 775 36 29 of rogervanvossel@telenet.be*
- o *Plaats: hoeve Hof ter Saksen, Hof ter Saksendreef 2, 9120 Beveren*

Natuurexpo ‘Onder dak’ met opstellingen van tegenstellingen

zondag 6 tot zondag 27 oktober 2019

Open op zondag van 14 – 18 uur en woensdag van 14 – 17 uur

We maken kennis met de woonplaats van heel wat dieren. Door kieren en spleten, in bomen en struiken speuren we naar de woonplaats van bijen, mieren, vleermuizen, konijnen, wespen, gallen, slakken en vogels.

Solitairen plaatsen we tegenover **solidair**en. Sommige dieren doen letterlijk aan cocooning. Met een cocon om zich heen, trekken ze zich niets van anderen aan. Solidairen daarentegen troepen samen. Mieren zie je zelden alleen. Ze zijn haast altijd met zijn miertjes.

Nomaden plaatsen we tegenover **honnkvasten**. Huisjesslakken trekken met hun mobilhome het land rond. Konijnen zijn veel huiselijker en houden het bij een gezellig pijpje.

Tot slot zijn er **krakers** tegenover **doe-het-zelvers**. Sommige dieren zouden een moord begaan voor een kraakpand, terwijl de kokerjuffers een muurtje om zich heen bouwen. Tot welke groep zou jij willen behoren?

Boerderijdieren hebben ook nood aan een nest. Elk dier heeft zijn eigen vel, zacht of stekelig, glad of ruw. De huid is hun dak, hun pantser. Leerlingen maken kennis met diverse huiden, maken een knotsgek dier en bedenken hiervoor een leuke naam.

Ook de aardbol heeft een dak. Hemelkoepels beschermen ons tegen schadelijke stralen. We ontdekken op welke afstand van de aarde zich een vliegtuig, raket, een wolk of het gat in de ozonlaag bevindt.

- o *Organisatie: dienst natuurontwikkeling gemeente Beveren, Expo in bruikleen van bezoekerscentrum Bulskampveld, provincie West-Vlaanderen, **teksten en litanatuurjes van de hand van Geert De Kockere***
- o *Info: T 03 750 18 72 of natuurontwikkeling@beveren.be*
- o *Plaats: kasteel Hof ter Saksen, Hof ter Saksendreef 1, 9120 Beveren*
- o *Gratis*

TUINENREIZEN en DAGUITSTAPPEN

Dagtrip naar Nederland

zaterdag 31 augustus 2019, 7.30 – 19 uur

Onze eerste halte is in de gemeente Udenhout waar we de bekende boomkwekerij Udenhout bezoeken. Dit prachtige familiebedrijf dat meer dan 125 jaar bestaat, teelt op een oppervlakte van 200 ha ongeveer zeshonderd verschillende soorten bomen en solitaire heesters. Daarvan worden er per jaar ongeveer 250 000 geleverd in Europa en daarbuiten. De planten worden duurzaam gekweekt zonder kunstmeststoffen en de firma is er trots op dat men het Milieukeurmerk bezit. Na een korte uitleg over

de filosofie en de productie van het bedrijf, maken we een flinke wandeling door de kwekerij. Rond de middag komen we aan in het 15 km verder gelegen Kaatsheuvel, waar we de schitterende tuin De Dijkgaard bezoeken. Maar eerst worden we door de vrouw en de heer des huizes vergast op een zelfbereide lunch. In deze prachtige, 6200 m² grote tuin bevinden zich meerdere intieme tuinkamers op kleur, grote gazons met mooie vaste plantenborders, een romantische rozentuin, een grote vijver en een fraaie moestuin. Sinds 2018 werd ook begonnen met de aanleg van een nieuw perceel met merkwaardige bomen en heesters met een natuurlijke onderbeplanting en veel grassen.

In de namiddag trekken we naar het stadje Oudenbosch in de buurt van Breda, waar we de botanisch tuin en arboretum Oudenbosch bezoeken. Hier worden we opgewacht door gidsen die ons door de tuin zullen begeleiden. Dit domein is ontstaan door het samenvoegen van twee voormalige kloostertuinen en wordt beheerd door een stichting waarbij een team vrijwilligers voor het – perfecte – onderhoud zorgt. De collectie bevat onder andere 63 soorten paardenkastanje (*Aesculus*), en meerdere soorten sneeuwbal (*Viburnum*), en specerijstruiken (*Calycanthus*). Daarnaast bezit het arboretum een mooie verzameling planten uit de gematigde streken van Europa, Azië en Amerika en enkele unieke eiken (o.a. *Quercus glandulifera* 'Theofaan') en beuken (o.a. *Fagus sylvatica* 'Oudenbosch') met speciale bladkleuren. We vertrekken in Oudenbosch om 17.45 uur en plannen tegen 19 uur terug in Beveren aan te komen.

- o *Organisatie: Hortus ter Saksen vzw i.s.m. Groep Waaslandia*
- o *Reisbegeleiding en info: François Seghers, coisseghers@gmail.com*
- o *Plaats van afspraak en vertrek bus: parking CC ter Vesten, Gravenplein, 9120 Beveren, **vertrek bus om 7.30 uur.***
- o *Deelname: 45 euro pp, inclusief busreis, bezoeken aan de kwekerij, tuin en arboretum, gidsen en lunch met drank.*
- o *Inschrijving door naam en deelname te mailen naar coisseghers@gmail.com **en betaling van 45 euro op BE 86 1030 5638 4350 van Hortus ter Saksen vzw met vermelding van naam deelnemers en dagtrip Nederland.***

Voorstelling: Tuinenreis in Normandië, deel II

donderdag 21 november 2019, 20 uur

Nadat we met onze tuinreis in 2018 een eerste keer Normandië aandeden beseften we dat de voorraad aan prachtige tuinbezienswaardigheden nog lang niet uitgeput was. Daarom reizen we voor de tweede maal richting Normandië, maar dit maal ligt het zwaartepunt van de reis iets voorbij Rouen.

Op Hemelvaartsdag ,21 mei 2020, stoppen we een eerste maal in Noord-Frankrijk waar we in Chériennes **Le jardin des Lianes** bezoeken. Deze “jardin remarquable” is een collectietuin van 5400 m² met een groot aantal speciale bomen en struiken, die van in de lente tot in de herfst voor een zeer gevarieerd aanbod aan kleuren van bladeren en bloemen zorgen. Rond de middag komen we aan in de iets verder gelegen **abdij en tuinen van Valloires**. In deze als historisch monument geklasseerde cisterciënzerabdij krijgen we een rondleiding door plaatselijke gidsen. Nadien bezoeken we, elk op zijn eigen tempo, de schitterende tuinen, aangelegd door de bekende Franse landschapsarchitect Gilles Clément. In de namiddag bezoeken we in Bosc Roger sur Buchy **Le jardin de Valérianes**, de derde toptuin van de dag. Deze tuin van 12000 m² is het levenswerk van de heer en mevrouw Tissait en bestaat uit twee delen. Het deel dicht bij de woning is in Engelse landschapsstijl en bevat een subtiele collectie van vaste planten, struiken en rozen. Het tweede deel aan de overkant van de weg bestaat vooral uit een waterpartij met daarrond veel speciale esdoorns, kornoeljes en Hydrangea. Prachtig!

Vrijdag 22 mei 2020 rijden we de Basse-Normandie binnen en bezoeken we als eerste tuin **het park en de tuinen van het château de Brécý**. Deze tuinen dateren van de tweede helft van de zeventiende eeuw en zijn één van de weinige tuinen die in Frankrijk uit die periode overgebleven zijn. In een serie van vier terrassen verheft de tuin zich vanaf de achterkant van het kasteel. Elk terras herbergt een speciale tuin. Brécý combineert op een schitterende wijze de middeleeuwse stijl in zijn ommuurde tuinen met de sculpturen en de snoeivormen uit de renaissance. Als tweede bezienswaardigheid die dag, en om al dat tuingeweld even te doorbreken, bezoeken we het beroemde **tapijt van Bayeux** in

dezelfde stad. Dit Franse historische topstuk verhaalt de aanleiding tot, de voorbereiding op en de slag bij Hastings door de Normandische koning Willem de Veroveraar in 1066. Met een Nederlandstalige audiogids kunnen we hier genieten van een getuigenis van een brok geschiedenis die van grote invloed was op het dagelijkse leven en de taal in Engeland. In de namiddag verkennen we nog **de tuinen van Castillon-Plantbessin** in diezelfde regio. Deze privétuin van een koppel plantenkwekers bestaat langs de ene kant van de hoofdas uit een reeks schitterende tuinkamers in Japanse en Engelse stijl en kamers met diverse waterpartijen. Langs de andere kant bevinden zich drie schitterende tuinterrassen met veel hedendaagse snoeivormen, een grassenborder, een klein arboretum en een doolhof in buxus.

Zaterdagvoormiddag 23 mei 2020 verkennen we in de buurt van Lisieux **de tuin en het park van het kasteel van Boutemont**. In deze parktuin ontmoeten eeuwenoude bomen en een nieuw ontworpen Italiaanse renaissancetuin elkaar. Naast een collectie Amerikaanse eiken en tal van schitterende snoeivormen vindt men hier onder andere ook nog een spiegelvijver, een vlindertuin en een authentieke serre. Rond de middag komen we aan in **Les jardins du Pays d’Auge**. Op een grasland van drie hectare met een oude Normandische hoeve daterend uit de zeventiende eeuw, creëerden de eigenaars een parel van een tuin. Niet alleen restaureerden ze eigenhandig ook de andere bijgebouwen die zich her en der op het terrein bevonden, maar ze ontwierpen en realiseerden een opmerkelijke tuin met een dertigtal kamers en een ecomuseum. Deze tuin staat bekend als een van de mooiste van Frankrijk. In de namiddag bezoeken we nog op weg naar het hotel in Rouen het **arboretum van Harcourt**. Op het domein van elf hectare, met een duizendjarig kasteel erop, staan een kleine vijfhonderd soorten bomen. Het is een van de oudste bomentuinen van Frankrijk en bezit een unieke collectie, zowel qua leeftijd als qua grootte.

Zondag 24 mei 2020 verkennen we **Les Jardins d’ Angélique**. Gloria en Yves Lebellegard creëerden in 1989 deze tuin ter nagedachtenis van hun oudste dochter Angélique. Het landhuis uit de zeventiende eeuw verdeelt de tuin in twee delen. Langs de voorkant een

romantische tuin met kronkelende paden tussen rozen en vaste planten. Achteraan is de tuin weer iets strakker van opvatting, met door buxus omheinde bedden met vaste planten, siergrassen en snoeivormen in taxus. Nadien bezoeken we de hedendaagse grassentuin **Le Jardin Plume**. Deze schitterende tuin doet zijn naam alle eer aan. Vaste planten gecombineerd met een groot aantal siergrassen staan in grote plantvakken te wuiven als pluimen in de wind. Tel hierbij nog de hoogstamboomgaard, een spiegelvijver en een massa bloemen in meerdere tuinkamers en het prachtig plaatje is compleet. Op de middag gaan we lunchen in het iets verder gelegen **park van het kasteel van Vascoeuil**, waar we naast het park met zijn sculpturen ook het kasteel met een mooie collectie moderne kunst kunnen bezichtigen. Op weg naar huis en om het af te leren, bezoeken we nog in de namiddag in het noorden van Frankrijk **de tuin Reflets de Jardin**. Dit is een verzamelaarstuin met een collectie speciale en unieke bomen en struiken. Iets voor fijnproevers!

- *Organisatie: Hortus ter Saksen vzw*
- *Reisbegeleiding en info: François Seghers en Christa Maes, cois.seghers@gmail.com*
- *Plaats gratis voorstelling: hoevegebouw Hof ter Saksen, Hof ter Saksendreef 2, 9120 Beveren*
- *Deelname reis: ONGEVEER 620 euro pp op basis van dubbele kamer (supplement single : 60 euro), volpension, dranken bij de maaltijden inbegrepen. De definitieve prijs wordt op de avond van de voorstelling meegedeeld..*
- *Gratis voorstelling*

NATUURTOCHTEN

Zondag 15 september 2019: luswandeling 'tussen Samber en Maas' (22,9 km, deels GR 129 en GR125)

Vanaf Hanzinelle wandelen we in een golvend landschap met een mozaïek van bossen en kleine valleien, tussen dorpjes die amper een naam hebben. Eén brok natuur, bekend om zijn militaire marsen!

- *Afspraak: 9.30 uur op de Place de Hanzinelle (nabij de kerk) aan de Rue des Commerçants, 5621 Hanzinelle*
- *Inschrijven bij Freddy M 0475 92 34 84 of
freddy.moorthamer@skynet.be*

Zondag 13 oktober 2019: luswandeling Groede – Cadzand bad – Groede (NL) (20,1 km, knooppunten, deels GR)

Deze maal trekken we terug de grens over, na Frans-Vlaanderen nu Zeeuws-Vlaanderen. Via een verborgen bunkerdorpje uit de tweede wereldoorlog wandelen we langs de Zeeuwse kust met onderweg de verdrinken zwarte polder.

- *Afspraak: 9.30 uur op de parking Groede podium, Gerard de Moorsweg 4, 4503 PD Groede (NL)*
- *Inschrijven bij Werner M 0494 75 84 87 of werner.stuer@scarlet.be*

Zondag 10 november 2019: luswandeling Tongeren – 's Herenelderen - Tongeren (21,5 km, deels GR 128 variante en GR 128)

Tongeren, de stad van Ambiorix is de oudste stad van België. We doen de Romeinse restanten van de stad aan en lopen langs een drietal prachtige kastelen. 70 % zijn onverharde goed begaanbare wegen.

- *Afspraak: 9.30 uur aan de Moerenpoort, Leopoldwal 49, 3700 Tongeren*
- *Inschrijven bij Werner M 0494 75 84 87 of werner.stuer@scarlet.be*

Zondag 8 december 2019: luswandeling Duffel – Waarloos – Walem (23,7 km, deels GR 12)

Ingeduffeld tussen een snelweg, een spoorlijn, de Nete en de Babelkroonbeek ligt...Duffel. 'Pastorale wegen langs groene weiden' vertellen een beetje historie, een beetje cultuur en véél natuur. En we maken kennis met de auteur van het allereerste Nederlands verklarend woordenboek!

- *Afspraak: 9.30 uur op de parking van het NMBS-station van 2570 Duffel*
- *Inschrijven bij Freddy M 0475 92 34 84 of
freddy.moorthamer@skynet.be*

Zondag 12 januari 2020: Mogelijkheid tot een kortere wandeling wegens aanbod 2 luswandelingen: Vallei van het Merkske (11 of 12 km, samen 23 km: knooppunten – Natuurpunt)

Met bravoure slingert het Merkske door de beemden, heide en vennen van de Noorderkempen. Eikendreven trekken strepen van rood, geel en bruin door de Wortelkolonie. Op het terras van De Klapekster worden verhalen getapt over smokkelaars, landlopers en waarnemingen. In dit landschap leeft de geschiedenis en tegelijk is de toekomst al bezig.

- *Afspraak: 9.30 uur, lus 11 km en dagtraject 23 km
13 uur, lus 12 km
Telkens aan BC De Klapekster, Kolonie 41, 2323 Wortel*
- *Inschrijven bij Werner M 0494 75 84 87 of werner.stuer@scarlet.be*

Bijdrage voor alle dagtochten, 2 euro per persoon of 4 euro per gezin.

BRIEF VAN SIMON

Beveren, oranjerie, augustus 2019

Beste,

Was sind das für Zeiten, wo

Ein Gespräch über Bäume fast ein Verbrechen ist

Weil es ein Schweigen über so viele Untaten einschließt *

Bertolt Brecht

Merkwaardig toch hoe gevleugelde woorden de kracht hebben om over de tijden te vliegen om terug wortel te schieten in een totaal andere context. Daarom zijn het blijkbaar ook 'gevleugelde' woorden. Bertolt Brecht schreef deze zin in een gedicht in een tijd van repressie en beperking van de vrije meningsuiting. Het ontstond tussen 1934 en 1939, toen Brecht al in exil verbleef in Denemarken.

Als ik het lees met de ogen van Hortus dan komen volgende gedachten aanwaaien: In welke tijd leven wij!

Klimaatwijziging ! Wij houden ons bezig met het keuvelen over bomen en planten en ondertussen zwijgen wij misdadig over de wandaden van onze consumptiecultuur: uitputting van grondstoffen, CO₂-uitstoot, afvalstoffen...

Kom Simon, nu niet zeuren, het is vakantie. Ja inderdaad, in onze tijd reden we naar zee. En toen we terug thuis kwamen konden we gaan kuisen: het koetswerk was herschape in een slagveld van insecten. Nu vind je hier en daar een spatje. En bovendien: een auto stoot bij een verbruik van 5 liter per 100 km 120 g CO₂ uit. Dat is dus 12 kg voor een ritje naar zee! Dat zou het gewicht zijn van een volle emmer water.

Nu wat stelt dat voor? In België ging er in 2016 10,4 ton CO₂ de lucht in per inwoner. Bij een temperatuur van 25°C zou één ton een volume hebben zo groot als een ballon gevuld met 556 818 liter! Maar de mensheid wil het niet geweten hebben. In nog geen honderd jaar draaien wij de lucht in wat de aarde aan koolstof in miljoenen jaren heeft geconserveerd en wat tot het gelukkig gevolg had dat het klimaat gematigd en leefbaar werd voor de mens. En nu steken de politiekers hun kop in het zand, bang om hun kiezers te verliezen en te doen wat ze moeten doen.

Maar we dwalen af. We hadden het over de insecten. Waar zijn die gebleven? We hebben hun leefgebied afgenomen of vernietigen het op het moment dat er eitjes, rupsen of poppen aanwezig zijn. Zie de grasbermen. Het is duidelijk dat we er met ons huidig bermbeleid niet komen. Wat moet er dan gebeuren: *rewilding*! Daarmee bedoel ik niet de herintroductie van grote zoogdieren, maar het teruggeven van natuur aan het kleine voetvolk, de insecten. Vogels en kleine zoogdieren zullen wel volgen. Zo komen we terug bij mijn stokpaardje – welk kind heeft dat nog als geliefd speeltuig? – onze gazoncultuur. Maak eilanden in je gazon die niet gemaaid worden, dat is al een opstap voor de rupsen die gras eten zoals die van dikkopjes, zandoogjes, hooibeestjes en koevinkjes. Maai als het nodig is niet alles zodat er altijd herkolonisatie kan plaats vinden. Een volgende stap is het herinzaaien met wilde planten of de inzaai met akkerplanten, maar dan moet de grond wel grondig opengelegd worden. Zie je daar tegenop? In Beieren en andere Duitse deelstaten vonden ze daar wat op: *Bienenweidepatenschaft*: sponsoring van bijenweiden.

Word peter of meter van een bijenweide. Heb je een stukje grond dat mag dienen voor bijenweide? Vanaf 20 m² komen ze dat voor 15 euro voor u inzaaien op voorwaarde dat je de grond een jaar laat liggen. Kunnen dergelijke initiatieven niet in Vlaanderen? Jawel, maar het is een proces van vallen en opstaan: Zie 'Met de grasmaaiër door een Monet' in Knack nr. 28-29 van 10-23 juli 2019. Conclusie: naast openbare initiatieven is draagkracht van de kleine tuinder meer dan welkom. Een wenk om na de schoonste boerenweide in Vlaanderen ook een wedstrijd te doen voor de schoonste tuinweide naast 'fleur door kleur' in Beveren?

Lieve groeten,

Simon

*Wat zijn dat voor tijden, waar een gesprek over bomen haast een zonde is, omdat het een zwijgen over zoveel wandaden inhoudt.